

El periodista i crític de televisió Víctor Amela analitza en aquest reportatge el diferent concepte que es té de la televisió entre la ciutadania nord-americana i l'europea.

Aquesta última, entre ella la catalana i l'espanyola, ha sacralitzat el mitjà televisiu demanant-li una sèrie de coses impensables a l'altra banda de l'Atlàntic.

A partir d'aquí, l'autor demana a les televisions públiques que se centrin en aquella programació que no poden portar a terme les privades i que, a més, facin una gestió rigorosa dels recursos.

D'on ve i cap a on va la nostra televisió pública?

■ Víctor Amela

Tres dies abans de les eleccions legislatives del passat 20 de novembre, vaig tenir l'ocasió de preguntar directament al candidat Mariano Rajoy quins plans tenia per a Televisió Espanyola si accedia a la presidència del govern. Rajoy no em va revelar gaire cosa (en la seva gallega i elusiva línia), però se li va entendre tot. Em va dir: "Em preocupa la dinerada que TVE costa al contribuent". I va afegir: "Espanya és el país del món amb més televisions públiques!". Dit això, sí que va avançar-me que pensava legislar per fomentar la privatització de les televisions autonòmiques. A partir d'aquí, no s'ha de descartar que propiciï alguna sinergia entre TVE i les televisions autonòmiques, amb la finalitat d'economitzar.

Aquest nou govern, d'entrada, ja ha retallat el pressupost de TVE en dos-cents milions d'euros. Sense ingressos publicitaris i amb un pressupost visiblement minvat, sembla clar que TVE actualment es troba submissa en un procés de "jivarització" que en minimitzarà l'envergadura i comprometrà el futur de moltes de les produccions pròpies.

Malgrat la inèrcia històrica d'un gruix dels telespectadors que afavoreix TVE, el laminat dels seus continguts conduirà a un descens de la quota de pantalla, de la presència en les nostres

vides. Per no parlar de la competència d'Internet i de les xarxes socials, que apartarà cada cop més la gent jove de la pantalla del televisor per ancorar-la al navegador de l'ordinador. Així com el cine conté la pintura, el teatre i la ràdio, i així com la televisió conté, al seu torn, el cine, així Internet acabarà per contenir del tot la televisió.

No s'ha de descartar que, per alleugerir despeses a l'Estat i proporcionar-li alguna renda, acabi per posar-se a la venda el segon canal de TVE (La 2) o per retallar-ne les despeses fins aproximar-les al zero absolut.

El procés històric resulta diàfan, vist amb perspectiva: si amb la democràcia, TVE va sumir-se en l'abisme sense fons del diner públic i del dèficit, l'entrada en el segle XXI va frenar aquesta esbojarrada deriva mitjançant una reducció de plantilla amb prejubilacions incentivades, una restricció en l'endeutament i un ajustament de pressupostos. TVE s'ha aprimat notablement.

La contenció de la despesa econòmica així com una gestió rigorosa són uns principis saludables per a qualsevol empresa, i en aquest sentit TVE podem dir que s'ha anticipat a la crisi. La pregunta que toca fer-se ara és: què esperem de Televisió Espanyola i quants diners estem disposats a pagar per obtenir-ho?

A dalt, plató del 3/24 durant l'emissió d'un dels seus noticiaris. A la pàgina següent, a dalt, un ciutadà mira La2 Noticias amb el servei de televisió a la carta. A baix, imatge de les instal·lacions de Televisió de Catalunya a Sant Joan Despí.

Si estiguéssim als Estats Units, la resposta seria molt clara: pocs diners de l'Estat i concurs d'universitats i patrocinadors. La televisió allà va néixer per iniciativa d'empreses privades (ràdiofòniques, d'entrada) i aquesta sem-

A Europa, esperem que la televisió ens informi, formi i entretengui, que digui la veritat i ens faci millors persones

pre s'ha entès com un negoci més de l'entreteniment, com una branca més de la indústria de l'espectacle (*show business*).

Per tant, allà ningú espera de la televisió altra cosa que entreteniment, cosa que inclou les notícies (d'aquí el

terme *entreteniment informatiu*), una branca de l'espectacle televisiu. La televisió pública, doncs, apareixeria allà com un complement (minoritari) de la televisió privada, hegemònica des dels orígens del mitjà als Estats Units.

A Europa, en canvi, l'origen de la televisió no està vinculat a la iniciativa privada, sinó a la pública. Al vell continent, la televisió va arribar precisament de mans dels estats, com un bé públic, com un instrument estatal que està al servei del bé comú.

I és d'aquesta manera com ens han educat als europeus des dels anys quaranta, des dels gabinets de Churchill, Hitler, De Gaulle o Franco (que va crear TVE per poder difondre els prin-

Incertesa a la cúpula

Si bé TV3 també pateix les retallades del Govern, el cas de TVE és més preocupant. La corporació pública es troba, a més, en un moment de gran incertesa. Els consellers van decidir que el nomenament del president de la Corporació es faria per sorteig i a partir de llavors seria rotatori. A més, admeten que no saben d'on retallar els 200 milions que els demanen i fins i tot han encarregat un dictamen a l'Advocacia de l'Estat perquè els aclareixi quines decisions poden prendre i quines no.

cipis del Movimiento i els dogmes de la Santa Mare Església): la televisió ens guiarà, ens cohesionarà, ens dirà el que hi ha i els que ens convé.

Per això l'europèu mitjà –i l'*españolito* en particular– espera tant de la televisió: que ens informi, ens formi i ens entretingui, que ens digui la veritat i que ens faci millors persones

És per tot això que donem per suposat que la televisió ha de ser millor que nosaltres, assumint una certa sacralització de l'artefacte televisiu. No és, potser, demanar massa a la pobre televisió? Convé fer un esforç de desacralització de la televisió per concebre-la com un instrument que estigui més al servei de la comunitat, dels ciutadans.

Malgrat la crisi, una TVE desitjable seria aquella que informés de la realitat social i política amb neutralitat partidista (també en l'àmbit futbolístic, que tantes rancúnies propicia!): aquesta és encara una assignatura pendent a TVE), pluralisme i vocació de servei al bé comú.

En aquest sentit, la TVE de l'era Zapatero es va acostar molt a l'ideal de neutralitat; ha estat la més desgovernamentalitzada després dels tristos precedents sectaris de la TVE de la Transició –amb un president de govern que ho havia estat de RTVE, com era Adolfo Suárez– o de la dialèctica felipisme/guerrisme –amb la supressió de programes com *La clave*, *Derecho a discrepar* o *El peor programa de la semana*– o de les entrevistes escandalosament fetes per “ensabonar” els membres del govern durant l'*aznarato* (Carlos Dávila i l'Urdaci del “cé cé ó ó”) i de l'emissió d'una pel·lícula sobre ETA en vigílies de les eleccions del 14-M.

Per això, haurien de ser centrals en tota televisió pública els programes de debat, no tan sols de debat polític, sinó també social, històric i cultural, por-

tant l'erudició, el saber i l'art de conversar amb amenitat, profunditat i encant a les tertúlies televisades. (En el fons, tots hem après a la televisió coses que no estaven en els llibres que teníem al nostre abast).

No oblidem que les democràcies mo-

Es tracta d'articular els mecanismes per evitar els riscos d'incórrer en escàndols com els de Telemadrid, Canal 9 o IB3

dernes ja no són comprensibles de cap manera sense el concurs de la televisió: sense aquest mitjà de comunicació no s'entén ja el funcionament d'una democràcia parlamentària i deliberativa, una democràcia d'opinió i lideratges mediàtics (com ja havia apuntat Walter Benjamin als anys trenta, refe-

Actualment, una televisió pública tan sols té sentit si proporciona el que una privada no està disposada a oferir

rint-se també a les escenes de polítics en acció captades pels noticiaris cinematogràfics).

Per aquest motiu, precisament, són tan necessaris el control parlamentari i unes garanties d'imparcialitat i pluralisme: es tracta d'articular els mecanismes convenients per evitar els

La inèrcia històrica ha portat TV3 a imitar TVE així, que ara toca redimensionar-ne les magnituds

riscos d'incórrer en alguns episodis d'escàndol (per la seva parcialitat, partidisme o sectarisme) com els viscuts en aquests darrers anys en televisions autonòmiques com Telemadrid, Canal 9 o IB3.

En el cas de la televisió autonòmica balear, part de l'oposició al govern

acaba d'acusar els responsables del canal d'operar com ho faria una agència de propaganda política del partit governamental.

Seria desitjable que la televisió pública s'apliqués a la producció de reportatges i de documentals d'interès

general, amens i instructius.

Seria desitjable que, mitjançant acords amb productores privades, produís minisèries, telefilms així com sèries de qualitat, un entreteniment que

tingui algun plus.

I, d'aquesta manera, que assumís una vocació de cohesió interterritorial, tant des d'un punt de vista cultural com des del punt de vista sociològic.

En resum, una televisió pública tan sols té avui sentit en la mesura en què proporciona a la comunitat tot allò

que una televisió privada –sotmesa a la competència comercial i al compte de resultats– no està disposada a oferir-li, i que constitueix un servei útil i enriquidor.

El mateix pot predicar-se i s'hauria de fer a Catalunya, de la Televisió de Catalunya. La seva inèrcia històrica l'ha portada a imitar el model de TVE, pel que ara toca redimensionar-ne les magnituds: una televisió pública ha de tendir a la mínima despesa i al màxim servei, potser a un nucli dur i reduït de gestors, periodistes i dissenyadors de continguts, amb una política de contractació de productores externes ben reglada i transparent, molt ben fiscalitzada i exigent en els pressupostos.

Sense discutir-li la vocació de servei públic i el foment de la llengua catalana, ara toca demanar a TV3 una gestió rigorosa dels recursos públics i que els seus responsables espremin l'enginyer per poder ser com més creatius millor.